

Числени методи

5 октомври 2020 г.

Контактна информация

- Галя
- кабинет 525 във ФМИ
- e-mail: g.zhekova@fmi.uni-sofia.bg

Какво представляват числените методи?

Числени методи

Числените методи са техники, чрез които математически задачи се представят във вид, в който могат да бъдат решени с помощта на аритметични операции.

Обикновено числените методи включват **апроксимация** на оригиналната математическа задача.

В курса по числени методи ще изучим следните теми:

- приближаването на функции
- приближеното пресмятане на производни и интеграли
- приближеното намиране на корените на дадено уравнение

Къде се прилагат числените методи?

Къде се прилагат числените методи?

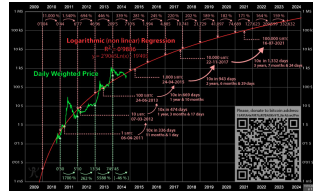
При пресмятане на задачи, възникнали при моделиране на
реални процеси

Моделиране на реални процеси

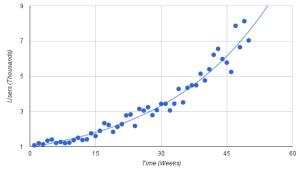
Съхранение и обработка на данни

SELECT * FROM show_or_data_logs

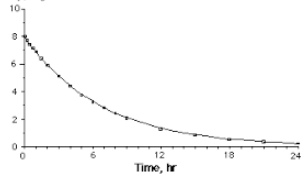
#	id	accuLevel	inletTemp	dischargeTemp	inletLevel	dischargeLevel	inletDischarge	inletFlow	dischargeFlow	date	quality_code
1	47	26.4633	62.293	60	146	89	1	2014-12-10 12:17:16	192		
4	52	19.8205	66.7147	47.7966	191	82	0	1	2014-12-10 12:28:36	192	
5	72	16.4281	70.5405	55.1390	127	78	0	1	2014-12-10 12:38:16	192	
6	43	36.582	76.2272	51.0561	126	95	0	1	2014-12-10 12:26:26	192	
7	52	45.0714	42.324	51.9265	169	100	0	1	2014-12-10 12:28:36	192	
8	71	30.6021	48.8197	52.8626	212	82	0	1	2014-12-10 12:28:46	192	
9	87	30.1122	46.5942	55.7929	212	87	0	1	2014-12-10 12:28:56	192	
10	100	47.421	48.9427	53.3686	212	85	0	1	2014-12-10 12:28:56	192	
11	83	41.7229	42.8827	42.3517	207	96	0	1	2014-12-10 12:29:16	192	
12	83	63.679	39.1962	43.1212	212	82	0	1	2014-12-10 12:29:26	192	
13	36	40.447	33.9279	50.8937	191	77	0	1	2014-12-10 12:29:26	192	
14	25	44.6627	13.621	17.9553	166	63	0	1	2014-12-10 12:29:46	192	
16	14	48.4167	6	29.2812	204	95	0	1	2014-12-10 12:29:56	192	
16	18	83.8296	10.3053	34.7622	168	87	0	1	2014-12-10 12:30:06	192	
17	26	62.0524	50.1271	22.5884	212	42	0	1	2014-12-10 12:30:16	192	
18	27	34.9423	56.9747	22.2417	154	82	0	1	2014-12-10 12:30:26	192	
19	41	30.6379	54.7919	42.0215	196	49	0	1	2014-12-10 12:30:36	192	

Nonlinear Data with Exponential Trend

Cp, mg/L

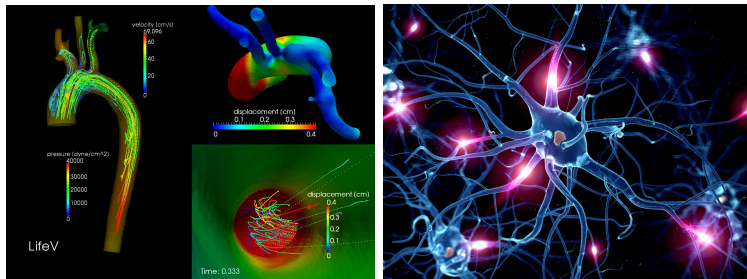

Приложения на математиката във финансите

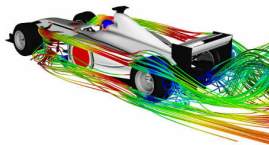
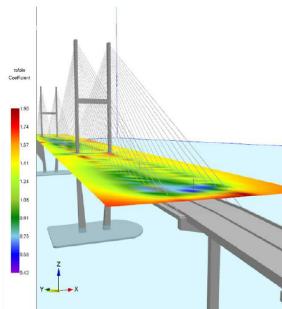
Приложения на математиката в медицината

<https://www.youtube.com/watch?v=dSkxlpNs3tU>

https://www.youtube.com/watch?v=KAYSk7BD_oI

Приложения на математиката в инженерните науки

<https://www.youtube.com/watch?v=IgfWjCvCSuk>

<https://www.youtube.com/watch?v=2hB02VV8emk>

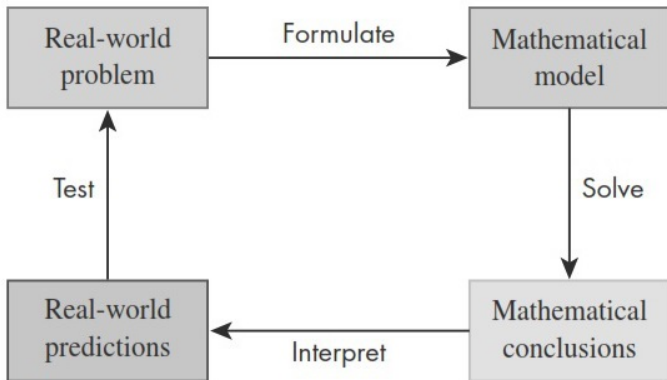
Приложения на математиката в развлекателната индустрия

<https://www.youtube.com/watch?v=00kyDKu8K-k>

<https://www.youtube.com/watch?v=KDvfFzFIruQ>

Схема на математическото моделиране

Основни източници на грешка

- Математическия модел
- Грешки от числения метод
- Грешки от закръгляване
- Грешки от входните данни

Грешки от числения метод

Дефиниция

Абсолютна грешка наричаме разликата между точната и приближената стойност при дадена апроксимация:

$$\varepsilon_a := \text{exact value} - \text{approximation}.$$

Дефиниция

Относителна грешка дефинираме по следния начин:

$$\varepsilon_r := \frac{\text{exact value} - \text{approximation}}{\text{exact value}} = \frac{\varepsilon_a}{\text{exact value}}.$$

Задача

Постройте в една координатна система графиките на функциите

$$f(x) = e^x \text{ и } g(x) = 1 + x + 0.5x^2 + 0.1667x^3$$

в интервала $[-0.5, 0.5]$. Постройте в същия интервал графиките на абсолютната и относителната грешка, които се получават при приближаването на $f(x)$ с $g(x)$, като функции на x .